

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра економічної теорії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма/спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2017

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна економіка»
для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29
«Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право»
спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету.
Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 22 с.

Розробник

Камінська Тетяна Михайлівна – професорка кафедри економічної
теорії, докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права
Європейського Союзу, докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(Протокол № 7 від 15 травня 2018 р.)

Дата оновлення – 12 червня 2020 р.

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми лекційних і практичних занять.....	12
5.1. Теми лекційних занять.....	12
5.2. Теми практичних занять.....	14
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	15
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	18

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів спеціальності 293 «Міжнародне право» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5,0	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	За вибором студента	За вибором студента
Модулів – 3		Рік підготовки: 3-й	Рік підготовки: 3-й
Загальна кількість годин - 150	Спеціальність – 293 «Міжнародне право»	семестр	семестр
		5-6	5-6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи студента - 6-8	Спеціалізація – «Міжнародне право»	Лекції	Лекції
		32 год.	4 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		32 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		86 год.	138 год.
	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

Мета навчальної дисципліни – формування системного наукового уявлення про теоретичні основи закономірності розвитку світової економіки та міжнародних економічних відносин, набуття умінь і навичок аналізу зовнішньоекономічної діяльності уряду та бізнесу України в процесі її інтеграції до сучасних світогосподарських структур, відповідно до норм міжнародного права.

Завдання:

– засвоєння основних характеристик і закономірностей розвитку міжнародної економіки, форм міжнародних економічних відносин, підходів до класифікації країн світу за рівнем соціально-економічного розвитку;

– вивчення сучасних форм і тенденцій розвитку міжнародної торгівлі, методів міжнародної торгової політики та їх наслідків для

національної економіки;

– формування знань щодо процесів міжнародного інвестування (прямого і портфельного), функціонування світового ринку позичкового капіталу, переваг залучення іноземних інвестицій у національну економіку;

– опанування інструментарію протидії державному та корпоративному дефолту;

– пізнання причин і форм трудової міграції, методів регулювання міжнародних міграційних процесів та їх наслідків для національної економіки;

– формування здатності до аналізу напрямів сучасної трансформації світової валютно-фінансової системи, режимів встановлення валютних курсів, причин і наслідків курсових коливань, методів державного регулювання валютного курсу;

– опанування принципами побудови та заходами державного впливу на вирівнювання платіжного балансу країни;

– засвоєння закономірностей міжнародної економічної інтеграції, механізмів участі України в інтеграційних угрупованнях; ознак, причин та наслідків економічної глобалізації.

Пререквізити: «Економічна теорія», «Історія міжнародного права», «Країнознавство», «Історія європейської інтеграції».

Кореквізити: «Право Європейського Союзу», «Міжнародне приватне право», «Міжнародне економічне право», «Міжнародні економічні відносини».

Постреквізити: «Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України», «Міжнародний бізнес», «Європейських Союз в міжнародних відносинах».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1.	Застосувати фундаментальні знання теорії міжнародної економіки для оцінки чинників розвитку національної економіки на глобальному рівні відповідно до норм міжнародного права.
2.	Оцінити сутність, форми та фактори міжнародного поділу праці, спеціалізацію економіки України та можливості кооперування.
3.	Інтерпретувати тенденції розвитку міжнародної торгівлі та показники участі країни у міжнародній торгівлі.
4.	Застосувати знання щодо основних методів державного та міжнародного регулювання зовнішньої торгівлі у практиці бізнесу.
5.	Систематизувати форми міжнародного руху капіталу, види іноземних інвестицій та шляхи покращення інвестиційного клімату країни.
6.	Спрогнозувати економічні та неекономічні наслідки трудової міграції для фізичної особи, країни-експортера праці та країни-імпортера праці.

7.	Оцінити роль науково-технічного співробітництва та міжнародної передачі технологій для інноваційного розвитку національної економіки.
8.	Визначити сутність, організаційну структуру та форми міжнародних корпорацій, цілі та принципи їх діяльності на глобальному ринку.
9.	Пояснити заходи державного та міжнародного впливу на вирівнювання платіжного балансу країни.
10.	Сформулювати власні переконання щодо інтеграційного руху національної економіки та національного бізнесу у межах міжнародного права.
11.	Оцінити масштаби глобальних проблем сучасності та участі України в їх розв'язанні.

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та нестандартних ситуаціях.

ЗК6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.

ЗК11. Здатність приймати неупереджені і вмотивовані рішення.

ЗК15. Здатність реалізовувати функції у предметнопрактичній діяльності

Спеціальних компетентностей:

СК2. Здатність критично осмислювати основні теорії, принципи і поняття у процесі застосування міжнародного права.

СК5. Здатність визначати поняття міжнародного публічного права, знання його особливостей у порівнянні з національним правом та міжнародним приватним правом.

СК9. Здатність виявляти проблеми і працювати в основних сферах взаємодії міжнародного і національного права.

СК13. Знання і розуміння історії, природи та правового статусу Європейського Союзу.

Програмних результатів навчання:

ПРН 2. Демонструвати знання і розуміння еволюції міжнародного права.

ПРН5. Характеризувати процес імплементації міжнародноправових зобов'язань у національний правопорядок України.

ПРН13. Демонструвати знання теорії та практики міжнародних прав та свобод людини.

ПРН17. Інтерпретувати механізми міжнародноправового співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами, у тому числі з Україною.

ПРН23. Демонструвати здатність до праці в міжнародноправовому контексті.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Тема 1. Міжнародна економічна система

Предмет міжнародної економіки як науки. Суб'єкти та об'єкти міжнародної економіки. Міжнародні економічні відносини.

Структура міжнародної економіки як науки: міжнародна мікро- та макроекономіка. Взаємозв'язок міжнародної економіки з іншими науками.

Сутність, форми та фактори міжнародного поділу праці. Спеціалізація та кооперування.

Основні риси сучасної міжнародної економіки. Сучасні тенденції розвитку міжнародної економіки

Тема 2. Структуризація міжнародної економіки

Сутність і структура середовища міжнародних економічних відносин. Вплив географічних і природно-кліматичних факторів на розвиток міжнародних економічних відносин.

Вплив правового, політичного та економічного середовища на ведення міжнародного бізнесу.

Класифікація країн світу за рівнем соціально-економічного розвитку та її критерії. Міжнародні інтегральні оцінки економічного розвитку країн.

Характеристика країн з постіндустріальною економікою. Структура та місце країн, що розвиваються, у світовому господарстві.

Особливості соціального-економічного розвитку країн з перехідною економікою. Місце України у світовому господарстві.

Тема 3. Міжнародна торгівля

Сутність та форми міжнародної торгівлі. Теорії міжнародної торгівлі: меркантилізм; теорія абсолютних переваг; теорія порівняльних переваг; теорія Хекшера-Оліна; парадокс Леонтьєва; теорія конкурентних переваг М.Портера; концепція «життєвого циклу товару».

Показники участі країни у міжнародній торгівлі: коефіцієнт відносної експортної спеціалізації; коефіцієнт внутрішньогалузевої міжнародної спеціалізації; зовнішньоторговельний оборот; зовнішньоторговельне сальдо; експортна квота; імпортна квота.

Види зовнішньоторговельних операцій. Зустрічна торгівля товарами та її різновиди. Міжнародний товарний аукціон. Торгівля через товарну біржу. Зовнішньоекономічні контракти.

Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Лібералізація та транснаціоналізація товарних ринків. Міжнародна торгівля послугами.

Розвиток електронної торгівлі, міжнародного та наднаціонального регулювання світової торгівлі.

Обсяги, структура і проблеми зовнішньої торгівлі України. Основні торговельні партнери України.

Тема 4. Державне регулювання зовнішньої торгівлі

Сутність і функції державного регулювання зовнішньої торгівлі.

Сутність та форми протекціонізму. Відкритий та прихований протекціонізм. Переваги та ризики протекціонізму. Фритредерство: переваги та ризики.

Митна політика та нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Поняття, функції та види мита. Наслідки встановлення мита для споживачів, виробників, державного бюджету та національної економіки.

Нетарифні засоби державного регулювання зовнішньої торгівлі. Кількісні обмеження (квотування, ліцензування, "добровільні" обмеження експорту). Заходи прихованого протекціонізму. Фінансові заходи підтримки національних експортерів. Поняття та види квот і мит. Неекономічні методи торгової політики (ембарго, бойкот, блокада). Торгові війни.

Зовнішньоторговельна політика України і СОТ. Неминучість і наслідки вступу України до СОТ.

Модуль 2. МІЖНАРОДНИЙ РУХ КАПІТАЛУ, ПРАЦІ, ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 5. Міжнародний рух капіталу

Міжнародний рух капіталу: сутність, причини, форми. Теорії міжнародного руху капіталу.

Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Інноваційна форма інвестицій. Позитивні і негативні наслідки залучення іноземних інвестицій. Методи державного сприяння іноземним інвестиціям. Сутність і шляхи покращення інвестиційного клімату країни.

Сучасні тенденції міжнародного руху капіталу. Зміна вектору інвестиційних потоків. Значне прискорення обміну капіталами.

Поняття та характерні риси світового ринку позичкових капіталів. Сутність, функції та принципи міжнародного кредиту. Форми міжнародного кредитування. Специфічні різновиди інвестиційного кредиту. Фактори розвитку міжнародних кредитних відносин.

Поняття і види офшорних зон. Мотиви спрямування капіталу до офшорних зон. Основні критерії офшорної юрисдикції. Схеми офшорного інвестування, його переваги та ризики.

Зовнішній державний борг. Методи управління зовнішнім державним боргом. Дефолт і його наслідки.

Тема 6. Міжнародне виробництво. Феномен ТНК

Сутність, чинники та особливості зростання сучасного міжнародного виробництва. Міжнародна диверсифікація виробництва: зміст і цілі. Формування глобальних ланцюгів вартості продукції.

Передумови виникнення ТНК, сутність та форми міжнародних корпорацій, їх роль у міжнародному виробництві. Організаційна структура та особливості діяльності ТНК. Головні критерії транснаціоналізації фірми. Горизонтальна та вертикальна інтеграція.

Конкурентні переваги ТНК над національним виробництвом і ризики їх функціонування. Взаємодія міжнародних корпорацій і національних економік. Баланс корпоративних і державних інтересів.

Процеси злиття та поглинання у міжнародному виробництві. Синергетичний ефект, його основні джерела.

Тема 7. Міжнародна трудова міграція

Міжнародна трудова міграція: сутність, причини, форми. Еміграція, імміграція, реїмміграція. Міжнародний ринок праці.

Основні етапи та напрями міграції. Особливості сучасного етапу міграції праці. Головні центри тяжіння міграції. Країни-експортери робочої сили. Структура міграційних потоків за віком, статтю, рівнем освіти.

Економічні та неекономічні наслідки трудової міграції для емігранта, країни-експортера робочої сили та для країни-імпортера робочої сили.

Напрями і форми регулювання міграційних процесів. Державне, міждержавне та наддержавне регулювання міграційних процесів.

Загальна оцінка та соціально-економічні наслідки міграційних потоків з України та в Україну. Соціально-економічні наслідки масштабної еміграції праці з України. Державне регулювання зовнішньої міграції в Україні.

Тема 8. Міжнародний науково-технологічний обмін

Міжнародне наукомістке виробництво: сутність і сучасні форми. Сектор високих технологій, чинники його зростання. Високотехнологічна продукція. Високотехнологічні підприємства. Світовий ринок технологій та його структурні елементи. Закономірності сучасного технологічного розвитку.

Міжнародне співробітництво у виробничих та науково-технічних сферах, їх головні форми. Загальні напрями дослідницьких робіт, їх координація та фінансування в різних країнах та регіонах світу. Глобалізація та транснаціоналізація НДДКР.

Трансфер технологій на глобальному ринку. Некомерційний та комерційний технологічний обмін. Патентні та ліцензійні угоди. Ноу-хау. Франчайзинг. Контракти «під ключ». Етапи комерціалізації технологій у ТНК.

Інноваційні структури в міжнародній економіці. Венчурний бізнес та венчурні фонди в міжнародній економіці. Технологічні парки. Бізнес-інкубатори. Кластери. Технологічні спеціальні (вільні) економічні зони. Особливості створення СЕЗ у країнах з перехідною економікою. Сутність та методи інноваційної політики держави.

Модуль 3. СВІТОВА ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВА СИСТЕМА. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ

Тема 9. Світова валютно-фінансова система

Сутність і чинники формування й глобалізації фінансової системи. Світовий фінансовий ринок: структура і функції. Сутність і цілі регулювання світового фінансового ринку. Міжнародні та національні суб'єкти світової фінансової системи, їх функції, взаємодія та суперечності. Регіоналізація фінансової системи.

Сутність і функції світової валютної системи. Еволюція світової валютної системи: система золотого стандарту (Паризька); система золотодев'язного стандарту (Бреттон-Вудська); система дев'язного стандарту (Ямайська). Напрями трансформації сучасної валютної системи.

Поняття валюти та її види. Резервні валюти. Валютні курси: види та функції. Валютні котирування. Чинники впливу на валютний курс. Девальвація та ревальвація валюти.

Світовий валютний ринок: сутність, структура і функції. Валютні операції та їх основні види. Основні центри торгівлі валютою. Цілі створення та функції МВФ.

Вплив коливання валютного курсу на функціонування національної економіки, паритету купівельної спроможності. Методи державного регулювання валютного курсу. Регулювання валютного курсу в Україні.

Тема 10. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс

Міжнародні розрахунки: сутність і чинники. Способи платежу та форми міжнародних розрахунків

Платіжний баланс. Розрахунковий баланс. Торговий баланс. Принципи побудови платіжного балансу. Активне та пасивне сальдо платіжного балансу. Структура платіжного балансу: рахунок поточних операцій; баланс операцій з капіталом; розрахунки по офіційних міжнародних резервах. Роль платіжного балансу у формуванні зовнішньоекономічної рівноваги.

Необхідність та заходи державного впливу на вирівнювання платіжного балансу: зміна курсу національної валюти; зміна дисконтної ставки; посилення валютного контролю; диверсифікація валютних резервів тощо.

Аналіз структури та динаміки платіжного балансу України. Структура валютних резервів України.

Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція

Міжнародна економічна інтеграція: сутність, передумови, цілі. Етапи та форми економічної інтеграції. Переваги економічної інтеграції для національних економік і бізнесу.

Історія європейської економічної інтеграції. Європейське співтовариство атомної енергії. Європейське об'єднання вугілля і сталі. Європейське економічне співтовариство. Маастрихтські угоди. Країни-учасниці ЄС. Зона євро.

Інтеграційні об'єднання країн Північної та Південної Америки. Інтеграційні об'єднання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.

Об'єднання країн, до складу яких входить Україна: Єдиний Економічний Простір (ЄЕП); Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС); ГУАМ; Співдружність демократичного вибору (СДВ).

Перспективи України на шляху європейської інтеграції. Процедура вступу країни-претендента до ЄС. Копенгагенські критерії членства. Критерії конвергенції (зближення). Зацікавленість ЄС в Україні. Бізнес України на шляху до європейської інтеграції. Зони вільної торгівлі з Канадою, Ізраїлем та іншими державами.

Тема 12. Глобалізація та економічний розвиток

Сутність, ознаки та причини глобалізації економіки. Переваги, ризики та загрози глобалізації економіки. Наслідки глобалізації для розвинених країн та країн, що розвиваються, наростання нерівності між ними. Зростання віртуального фінансового капіталу та офшоризація економіки.

Поняття та передумови створення міжнародних економічних організацій. ООН: історія створення, завдання та структура. Економічні організації системи ООН. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації. СОТ: історія створення, завдання, наслідки вступу країн до СОТ.

Історія, ефективність та перспективи співробітництва України з міжнародними економічними організаціями. Вплив глобалізації на соціально-економічний розвиток України.

Глобальні проблеми сучасності, причини їх виникнення. Екологічні, енергетичні, демографічні глобальні проблеми. Глобальна продовольча проблема. Інформаційна безпека та боротьба з кіберзлочинністю. Ризики та загрози сучасного світового розвитку для здоров'я людей.

Участь України у вирішенні глобальних проблем. Роль України у вирішенні глобальної продовольчої проблеми та ризики глобалізації ринку землі.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах	
	Денна форма	Заочна форма

	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Л	ПЗ	СРС		Л	ПЗ	СРС
Модуль 1. Теоретичні засади міжнародної економіки. Міжнародна торгівля.								
Тема 1. Міжнародна економічна система.	14	4	4	6	12	2		10
Тема 2. Структуризація міжнародної економіки.	10	2	2	6	10			10
Тема 3. Міжнародна торгівля.	16	4	4	8	14	2	2	12
Тема 4. Державне регулювання зовнішньої торгівлі.	12	2	2	8	12			12
<i>Разом</i>	52	12	12	28	48	4	2	44
Модуль 2. Міжнародний рух капіталу, праці, технологій.								
Тема 5. Міжнародний рух капіталу.	16	4	4	8	16		2	14
Тема 6. Міжнародне виробництво. Феномен ТНК.	10	2	2	6	12		2	10
Тема 7. Міжнародна трудова міграція.	12	2	2	8	10			10
Тема 8. Міжнародний науково-технологічний обмін.	12	2	2	8	14			12
<i>Разом</i>	50	10	10	30	52		4	46
Модуль 3. Світова валютно-фінансова система. Міжнародні розрахунки. Глобалізація.								
Тема 9. Світова валютно-фінансова система.	12	2	2	8	6			12
Тема 10. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс.	10	2	2	6	8			12
Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція.	16	4	4	8	16		2	12
Тема 12. Глобалізація та економічний розвиток.	10	2	2	6	10			12
<i>Разом</i>	48	10	10	28	50		2	48
Усього годин / кредитів ECTS	150 / 5,0	32	32	86	150 / 5,0	4	8	138

5. Темі лекційних і практичних занять

5.1. Темі лекційних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма

Модуль 1. Теоретичні засади міжнародної економіки. Міжнародна торгівля.			
1. Міжнародна економічна система.	1.1. Міжнародна економіка як наука	2	2
	1.2. Еволюція та сучасні риси міжнародної економіки.	2	
2. Структуризація міжнародної економіки.	2. Структуризація міжнародної економіки.	2	
3. Міжнародна торгівля	3.1. Теорія міжнародної торгівлі.	2	2
	3.2. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі.	2	
4. Державне регулювання зовнішньої торгівлі.	4. Державне регулювання зовнішньої торгівлі.	2	
Модуль 2. Міжнародний рух капіталу, праці, технологій.			
5. Міжнародний рух капіталу.	5.1. Міжнародне іноземне інвестування.	2	
	5.2. Міжнародний кредит.	2	
6. Міжнародне виробництво. Феномен ТНК.	6. Міжнародне виробництво. Феномен ТНК.	2	
7. Міжнародна трудова міграція.	7. Міжнародна трудова міграція.	2	
8. Міжнародний науково-технологічний обмін.	8. Міжнародний науково-технологічний обмін.	2	
Модуль 3. Світова валютно-фінансова система. Міжнародні розрахунки. Глобалізація.			
9. Світова валютно-фінансова система.	9. Світова фінансова система.	2	
10. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс.	11. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс.	2	
11. Міжнародна економічна інтеграція.	12.1. Сутність та цілі міжнародної економічної інтеграції.	2	
	12.2. Інтеграційні угруповання у сучасному світі.	2	

12. Глобалізація та економічний розвиток	13. Глобалізація та економічний розвиток	2	
Усього		32	4

5.2. Темі практичних занять

Темі навчальної дисципліни	Темі практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретичні засади міжнародної економіки. Міжнародна торгівля.			
1. Міжнародна економічна систем.а	1.1. Міжнародна економіка як наука.	2	
	1.2. Еволюція та сучасні риси міжнародної економіки.	2	
2. Структуризація міжнародної економіки.	2. Структуризація міжнародної економіки.	2	
3. Міжнародна торгівля.	3.1. Теорія міжнародної торгівлі.	2	2
	3.2. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі.	2	
4. Державне регулювання зовнішньої торгівлі.	4. Державне регулювання зовнішньої торгівлі.	2	
	Колоквіум		
Модуль 2. Міжнародний рух капіталу, праці, технологій.			
5. Міжнародний рух капіталу.	5.1. Міжнародне інвестування.	2	2
	5.2. Міжнародний кредит.	2	
6. Міжнародне виробництво. Феномен ТНК.	6. Міжнародне виробництво. Феномен ТНК.	2	
7. Міжнародна трудова міграція.	7. Міжнародна трудова міграція.	2	
8. Міжнародний науково-технологічний обмін.	8. Міжнародний науково-технологічний обмін.	2	
	Колоквіум		

Модуль 3. Світова валютно-фінансова система. Міжнародні розрахунки. Глобалізація.			
9. Світова валютно-фінансова система.	9. Світова валютно-фінансова система.	2	2
10. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс.	10. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс.	2	
11. Міжнародна економічна інтеграція.	11.1 Сутність та цілі міжнародної економічної інтеграції.	2	2
	11.2. Інтеграційні угруповання у сучасному світі.	2	
12. Глобалізація та економічний розвиток.	12. Глобалізація та економічний розвиток.	2	
Усього		32	8

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв’язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за п’ятибальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Колоквіуми проводяться усно, у вигляді бесіди викладача зі студентами з метою з’ясування та підвищення рівня їх знань. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 10 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та

самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль Іспит	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2			
max 5	max 5	max 5	max 10	max 10	max 5	max 60	max 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Міжнародна економіка»

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	9	Результати опрацювання матеріалу високі, але незначна кількість несуттєвих помилок.
	8	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	7	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	6	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 5	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	4	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	3	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	2	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру;

		студент слабо володіє матеріалом.
	1	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань до їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної

		дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти.

Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 12.06.2020).

Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48, ст. 552. Дата оновлення: 12.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 12.06.2020).

Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64. Дата оновлення: 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 12.06.2020).

Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. *Відомості Верховної ради*. 1996. № 36. Ст. 164. Дата оновлення: 12.11.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.06.2020).

Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. Дата оновлення: 19.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 12.06.2020).

Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 29. Ст. 377. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 12.06.2020).

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. Дата оновлення: 08.06.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 12.06.2020).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 12.06.2020).

Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.19. 2014 р. № 1678-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 40. Ст. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18> (дата звернення: 12.06.2020).

Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 94-96 ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 19. Ст. 81. Дата оновлення: 25.05.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.06.2020).

7.2. Література

Основна література

Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін. *Міжнародна економіка: підруч.* / за ред. А. О. Задоя, В. М. Тарасевича. Київ: ЦУЛ, 2012. 416 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1394_46716781.pdf (дата звернення: 12.06.2020).

Камінська Т. М. Місце України у міжнародній торгівлі послугами. *Економічна теорія та право*. 2019. № 1 (36). С. 27-41. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/27-41.pdf> (дата звернення: 12.06.2020).

Козак Ю. Г. *Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: підручник*. Київ: ЦУЛ, 2017. 218 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Kozak_Yurii/Mizhnarodna_ekonomika_v_pytanniakh_ta_vidpovidiakh.pdf (дата звернення: 12.06.2020).

Міжнародна економіка: навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Макухи. Харків: Право, 2012. 192 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2012/Posib_Mignar_ekonomika_2012.pdf (дата звернення: 12.06.2020).

Світова економіка: підруч. / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 268 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/314338681_Svitova_ekonomika_pidruchnik_za_red_A_P_Golikova_O_A_Dovgal_-_H_2015_-_268_s (дата звернення: 12.06.2020).

Додаткова література

Валіулліна З. В. Діяльність корпорацій у контексті розвитку регіональних інтеграційних об'єднань. *Бізнес Інформ*. 2018. № 8. С. 44–50. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-8_0-pages-44_50.pdf (дата звернення: 12.06.2020).

Губін К. Г., Набатова О. О. Теоретичні основи інтернаціоналізації малого та середнього бізнесу в умовах глобалізації. *Економічна теорія та право*. 2016. № 3 (26). С. 69–82. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/теоретичні-основи-інтернаціоналізаці/>. (дата звернення: 12.06.2020).

Давидова І. О., Величко К. Ю., Печенка О. І. Транснаціональні корпорації: навч. посіб. Харків: Видавництво «Форт», 2018. 175 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2672/1/%D0%A2%D0%9D%D0%9A%20-%D0%B3%D0%B5%20%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf> (дата звернення: 12.06.2020).

Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2009. 312 с. URL: http://dSPACE.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12371/1/Shevchenko_2009.pdf (дата звернення: 12.06.2020).

Квітка А. В., Балаклесць К. Ю. Європейські тренди в інноваційному підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2019. № 1. С. 105–113. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-1_0-pages-105_113.pdf (дата звернення: 12.06.2020).

Кузьмін О. Є., Тодощук А. В., Мельник О. Г. Митне регулювання експортно-імпортних операцій в умовах Поглибленої та всеохоплюючої Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. *Бізнес Інформ*. 2017. № 5. С. 40–44. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-5_0-pages-40_44.pdf. (дата звернення: 12.06.2020).

Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козак. Одеса: ТОВ «Плутон», 2016. 352 с. URL: <http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5240/1/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf> (дата звернення: 12.06.2020).

Нематеріальна економіка: управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2014. 404 с. URL:

http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12375/1/Shevchenko_2014.pdf

(дата звернення: (дата звернення: 12.06.2020).

Фоміна Є. В. Асиметрія глобального розвитку світової економіки в контексті її інтелектуалізації. *Бізнес Інформ*. 2018. № 5. С. 21-25. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-5_0-pages-21_25.pdf (дата звернення: 12.06.2020).

Черленяк І. І. Міжнародний офшорний бізнес та глобальна фінансова система. *Проблеми економіки*. 2014. № 2. С. 24-29. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pekon_2014_2_3.pdf (дата звернення: 12.06.2020).

Шевченко Л. С. Інноваційні моделі соціально-економічного розвитку: Україна на тлі світових процесів. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2. С. 9-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2015_2_3.

Ярмак О.В. Зовнішньоекономічний сектор інтелектуальних послуг економіки України: підходи до структуризації. *Економічна теорія*. 2017. № 3. С. 45-55. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/3-45-55.pdf> (дата звернення: 12.06.2020).

Kaminska T. M. The competitiveness of medical and recreational services in Ukraine. *Економічна теорія та право*. 2016. № 2 (25). С. 14-24.

7.3. Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку. URL: <http://www.oecd.org/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт «Мережа аналітичних центрів України». URL: <http://www.intellect.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Journal website «Journal of Economic Theory». URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory> (дата звернення: 12.06.2020).

7.4. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoi-teorii&Itemid=151.

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).